

U. B. BERGEN

16.11.45

Ms. 1568 I f.

-25

28. desember 1942.

Julaften ble programmet åpnet med en overføring fra Washington. Prinsesse Ragnhild var den første som sendte sin julehilsen hjem i eteren: "Jeg tenker i dag først og fremst på dere der hjemme i Norge som har det ondt, til og med skolebarna må være ned og slåss. God jul!" Prinsesse Astrid sa: "Ragnhild og jeg tenker så ofte på dere hjemme i Norge og gleder oss å komme hjem til neste år." Prins Harald: "Far og mor, bestefar og vi barn gleder oss til a komme hjem. God jul alle sammen!" Kronprinsesse Martha: "Kjære landsmenn! i Norge og verden over! Alle vi norske ute tenker på dere i dag. Det er med sorg i hjertet jeg sender tankene hjem til Norge i dag, men samtidig er det med usigelig stolthet for deres innsats for vår felles sak. Jeg takker samtidig vare siffolk og soldater. Jeg ønsker alle gledelig jul og godt nyttår som er oppfylt av håp av hele mitt hjerte." Fra London talte kong Haakon:

"Kjære landsmenn! I det året snart er omme har jeg talt med en rekke norske som er kommet over hit. Alle stadfester at intet kan ellers har knekket den norske hjemmekontakt i dens tro og tillit. Hjemmekontakten har skapt seg selv, og den linjen som regjeringen pekte ut i juni 1940 har vært trofast fulgt. Der mot og den utholdenhets det norske folk har vist har avkrevet hele verdens beundring. Alle vi som må være utenfor Norge denne julen sender vår varmeste takk for alle de trengheter og prøvelser dere har gått i gjennom. Vi står ved vintersolhverv, vi går den lys tid inn, og det nå vi alle få lov å tro i dobbelt betydning i år. Vi står ved et vendepunkt i krigen. De allierte nasjonene har vunnet betydelige seire til lands, til sjøs og i luften. Den allierte krigsproduksjonen er enorm, og den skal hjelpe de allierte nasjonene til å befri verden for barbariet. Gjenreisningsspørsmålet etter krigen blir nå behandlet av de allierte nasjonene, og den norske regjering deltar i dette arbeid. Vår første oppgave er å skaffe landet mat og klær. Vi her borte og dere hjemme ser med store optimisme mot det året som kommer. Vi går mot lysere tider. Jeg sender mine beste ønsker for julen og det nye år ned takk for all trofasthet!!"

Statsminister Johan Nygaardsvold uttalte i sin julehilsen 1. juledag:

"Atter en gang har vi passert vintersolhverv, og atter en gang er det jul. Fremdeles er det krig, fremdeles er det ledeland besatt og utsultt. Matsituasjonen er blitt vanskelig, og rettsissheten er økt. Med forferdelse hørte vi om de 34 nordene i Trondheim og nå sist om jødeforfølgelsene. Underlike forhold er spørsmålet for oss alle og særlig for den som lever i Norge: Hvor langt skal disse tilstandene vedvare? Er utviklingen i år dårligere? Er den militære situasjonen verre? Nei, ikke er ikke det. Tvertimot! For tyskerne og quislingene er den verre igjen enn noensinne. Håpet stjerne er for alltid slukket for dem. Derfor begår de slike handlinger som nordene i Trondheim og jødeforfølgelsene.

Tyskene har i lang tid forberedt seg til denne krigen, de var foretrukket kanoner for snørv. Det tyske folk trodde hva gode krigshissere sa dem at når de bare hadde kanoner nok, fly nok, tanks nok, ville tyskene bli verdens herrefolk. Derfor overfalt de i Makedoslovakia, Polen, Nederland, Belgia, Jugoslavia,

Hellas, Frankrike, Danmark og Norge. Det var hele det tyske folk som gjorde dette, og de tyske soldatene er medskyldige. Det ansvaret de vil bli stilt overfor kan jeg ikke uttale meg om. En internasjonal domstol vil ta hånd om disse spørsmålene etter krigen. Da er det kanskje mange tyskere som ønsker at de hadde fått mer snor og mindre kanoner. Men det er noen det norske folk selv kan ta seg av: det er quislingene, forræderne, medlemmene av NS. De vil måtte stå til rette overfor norsk domstol. De er alle kjente, og de skal måtte svare for sine handlinger. De kan være direkte eller indirekte landsskadelige, de kan være av forskjellig grad, men det er også forskjellige grader i straffeloven.

De allierte nasjoner som i dag kjemper for demokratiet og friheten, var ikke så godt forberedt. De har lengre hattet holdt seg på defensiven, men nå er de nådd så langt at de kan gå over til offensiv krigsførsel. I Russland forbær den tyske her. Forsvaret av Stalingrad vil for alle tider sta som et lysende eksempel på kjærlighet til fedrelandets jord. I Nord-Afrika har de allierte sveiset sammen om jernringen om Tyskland og Italia som blir trangere og trangere. Flaten som førte de allierte soldatene til Afrika, er den største som noensinne har påyd verdenskravene. De tyske ubåtene og flyene kunne ikke stanse den. Erebringen i Nordafrika er ikke bare springbrettet til nye framstøt, de viser også de alliertes offensive kraft. Se på verdenskartet! Det er langt fra England til Afrika og enda lengre fra Amerika til Afrika, men transportene kommer fram. Dette er av den største interesse til Norge. Det viser at nat tiden er inne, kan ikke tyskerne hindre angrep på andre fronter selv om det er lange veier. Vi visste at dette kunne skje og ville skjønne Tyskernes og quislingene hånd oss. Nå prøver de å lyve seg vekk. Bevisstheten om disse tider, og de alliertes krigsproduksjon som er den sterkeste og sterkere, gjør at dette er hajets jul. Vi skryter frihetens land igjen etter srkervandringen. Vi har store kupper og vansker foran oss, men vi kjemper for frihet, selvstendighet og folkestyre, for rett og rettferdighet, for en ordning som sikrer fred og folkeliv. Dette gir oss en åndelig rustning som fører den som bærer den, altid fører til seir.

Vi har mye arbeid som venter oss etter krigen. Det tyskernes og formidlene har rovet ned, skal bygges opp igjen. Nå er selvstendighet og udelighet skal trygges. Nsd og clementia skal avhjelpes, lagren må fylles med erstatning til den som har mistet overlast ytes på en forsvarlig måte. Det er oppgaver nok til arbeide med. Vi skal videre fram i kultur, arbeidsutelser og folkelykke. Regjeringen har sikt å forberede disse sakene og saker som vil bli aktuelle. Den har ikke gjort det med tanke på at den skal bli sittende etter frikjøringen. Det er en selvfølge at det norske folk på konstitusjonell basis skal avgjøre hvilke linjer som skal følges og hvilke som skal styre landet. Regjeringen har sett det som en plikt å sikre de nødvendige forsyninger og ta iholdsmøller som bevarer lov og rett i en vanskelig overgangstid. Det er det norske folks sak å avgjøre hva som skal bli gjort og hvor som skal gjøres det. Jeg sender denne julchilsen til det norske folk ute og hjemme. Selv om vinteren kan bli tung, går vi mot frihetens dag. Vi har gjort dyrekjapt erfaringer, og vi skal gjøre Norge til et bedre og lykkeligere land enn noensinne. God jul.

Nyheterne 21 - 25. desember 1942.

Darlan skutt! Fra Algier ble det meldt 1. juledag at admiral Darlan er skutt. Attentatmannen er en 20-åring. Han ba om en konferanse med admiralen og ventet på ham utenfor hans private kontor. Da Darlan kom, avfyrite attentatmannen 2 skudd mot ham. Det ene traff i munnen, det annet i lungen. Darlan døde på vei til sykehuset. Attentatmannen såret en annen offiser i leggen før han ble greppt. Algier radio melder at general Giraud foreløpig har overtatt admirals embete. Det hersker fullstendig ro i landet, og nordet får ikke noen militær betydning. Darlan ble 61 år gammel. Han var blant den som var stort for kapitulasjon i 1940. Siden kom han med en rekke utkredd mot Storbritannia. Etter landgangen i Nord-Afrika stilte han seg på de allierte sida, men det har vært delte meninger om ham i allierte kretser. For en kort tid siden uttalte han at samarbeidet med Tyskland var patvunget ham, og etter krigen ville han trekke seg tilbake til privatlivet.

Vestfronten: Offensiven på nederste Don har vært mer virkningsfull enn noen av de andre russiske offensivene. Tyskerne er på full tilbaketog, og nederlaget blir bevegnet som like stort som det tyskerne led ved Moskva i fjor. Enda har ikke russerne satt inn på langt hør det de har av tropper og materiell. Franskykningen foregår i stor vifteform ned kraftige tanks- og infanteristyrker. Den foregår på bred front fra Voronesj til Rostow. På 8 dager er russene gått fram 150-190 km., men tyskerne har erna sterke forsvarsverker tilbake. Viktige byer, dusinvis av befolkede strøk og 8 byer er tatt tilbake. Russerne har dessuten erobret 100 km. jernbane mellom Voronesj og Rostow. 2 kolonner rykker fram langs denne jernbanen. Russerne er kommet her enn 30 km. inn i Ukraine. Alle veier til det viktige jernbaneknepunktet Melcova, tyskernes viktigste basis i Sør-Ukraine, er avskaret. Byen blir nå angrepet fra 3 kanter, og nettet snurrer seg tettere og tettere sammen. Førstkommanderne for en tysk divisjon sammen med 1.000 offiserer og Mannskaper overga seg. Tyskernes foreløpige tap er 48.000 falne, 38.000 fanger, 143 tanks, 1.800 kanoner, 2.850 maskingeværer, 2.000 automatiske våpen, 7.400 lastebiler, 1.750 motorsykler, 5.850 hester, 800 banebrytere og 10 mill. geværuuler etc. De tyske tapene sker fra time til time, og forfrosne fanger blir stadig brakt inn da tyskerne er dårlig kledd i den istkalde vinteren. Egne av vadelinger er satt til å teller opp byttet, og Moskva sender stadig ut nye spesialuniformer. I offisielle krefter mener en at dersom ikke tyskerne klarer å stoppe den russiske offensiven, vil stillingen for Tyskiands strategie bli katastrofalt. En er forsiktig i sine forhåpninger, men det er meget stor risiko til å være forhåpningsfull. Det er foreløpig ikke konstatert tyske mottrekk.

1. juledag ble det sendt ut særkomunikat fra Moskva om en ny russisk offensiv i Kaukasus s.s. for Nalchick. Russene har allerede rykket fram 20 km. og tatt flere byer og befolkede strøk. Offensiven er satt i gang mot sjøspissen av den tyske kile, der tyskerne er nest svækket og hvorfra de har dratt støder av materiel til andre fronter.

På midtfronten konsoliderer russerne stillingene sine på enkelte punkter og angriper like kraftig som før på andre. Vest for Rjew er tyske motanrep falt sammen. I Welikyi-Ljucionradet er russerne i ferd med å ta en mengde omringede tyskere til fange. Mellom Stalingrad og Volga blir de omringede tyske avdelinger presset enda fastere sammen, og deres tap er store. Tyskerne har prøvd å unngå sammensetningen, men forgives. De tapte 26 tanks. I Stalingrad er mange nye tyske stillinger tatt tilbake.

Vestfronten: I dagstidens sist sendte angrep store styrker britiske bombefly mål i n.v. Tyskland og Frankrike. 7 fly gikk tapt. Bombeflyene var ledet av 300 jagere. Av dem gikk ikke noen tapt. Under et angrep torsdag på tyske mål ved Seinen skjøt amerikanske fly ned 44 tyske jagere. Store styrker britiske bombefly rettet natt til mandag et kraftig angrep på innlandshavnen Duisburg. 11 fly gikk tapt. Verdet var bra, og det ble gjort en stor skade. Santidijs var den nye Worldwin emballasjefly utstyrt med 2 bomber og 4 kanoner på tokt over Frankrike, Belgia og Nederland. 8 togs ble rammet og ødelagt. Ikke noe fly gikk tapt. Store styrker britiske bombefly var natt til tirsdag 14.10. over Tyskland. Denne gangen var det München, der en meget stor bombelast ble sluppet ned. Det ble konstaterert store skader. Luftvernet var svakt, men det utviklet seg til luftslag med tyske jagere. 12 britiske bombefly gikk tapt. 2 tyske jagere ble skutt ned. Tirsdag rettet britiske bombefly et kraftig dagangrep på mål i n.v. Tyskland og Frankrike. Natt til onsdag rettet store styrker britiske bombefly sitt kraftigste angrep hittil på jernbanen i Holland, Belgia og n.v. Frankrike. Hovedmålene var Abville og Gant. Skaden var stor, og flere jernbaneknutepunkter ble totalt øyrrutt og satt ut av kraft. Santidijs ble 2 forsyningsskip satt i brann utenfor den hollandske kyst. I helgen fortsatte de britiske bombeflyene å bombe jernbanemål og knutepunkter i vest. Den amerikanske øverstkommanderende for de amerikanske luftstyrkene i England oppga mandag at det nå blir lagt siste hånd på forberedelsene til den store luftoffensiven mot Tyskland. Materiell til disse styrkene kommer i stadig strøm fra U.S.A. Det tyske kommanget om et luftangrep på England med bombefly og jagere er oppspinn. Den byen som skal være angrepet, eksisterer ikke. Det var i det hele tatt bare 4 tyske bombefly. Av dem ble 2 skutt ned ved kysten, og ellers ble det bare sluppet et par bomber.

Midtosten: Rommels armé fortsetter sin hurtige flykt. De tyske troppene har lidde store tap, særlig i materiell. Lange tyske fly blir ødelagt hver eneste dag. Britene rydder opp sine feltene. Tyskerne har benyttet seg av et djevelsk trick ned i syn til minelegningen, idet de har lagt miner både under sine eigne fahrer og britene, delvis også under sårede. De britiske troppene har oppnatt kontakt med aksetroppene ved Syrte. Hitler anser det antakelig for viktig å holde Tripolis, og det er derfor sannsynlig at Rommel vil prøve å sette seg til motverge, men det er også tegn som tyder på at Rommel vil prøve å trekke troppene sine tilbake til Tunisia.

I Tunis er det sket patruljevirksomhet, og alt tyder på at et stort slag er under utvikling. Franske tropper er aktive i flanken og har tatt et viktig jernbaneknutepunkt. Ved Meddes Elba er en viktig bygd tatt. Det er konstateret italienske

tropper i Tunis. Disse er antakelig trukket tilbake fra Cyrenaica. En ser nå svært få tyske bombefly etter at de engelske nattjagerne er tatt til å operere. Den 1. britiske armé har fatt store forsterkninger.

Britiske flate- og flystyrker i Middelhavet har senket eller skadet 10 aksesskip på 2 dager. Av disse var 1 destroyer. Tunis og La Goletta ble kraftig bombet natt til onsdag med fly fra Malta. Napoli, Torino og flyplassen på Kreta ble kraftig bombet i helgen. Luftfotos over Torino viser at 70 industrielle anlegg og fabrikker enten er ødelagt eller betydelig skadet. Store mengder av allslags krigsmateriell er kommet vel fram til Malta. Dette forsterkningsnivået sikrer en offensiv springbrett i mange hender framover. Amerikanske tropper kommer til Dakar.

Fjerne Østen: De britiske truppene i Burma fortsetter sin framrykning. De er kraftig understøttet av fly. Byen Akjab i Burma er kraftig bombet av britene, likeens flyplassen nord for Rangoon. Amerikanske fly har bombet Rangoon. Store styrker britiske marinefly har rettet et kraftig angrep på Sumatra. Det oppsto store branner og eksplosjoner. Ikke noe fly gikk tapt. På New Guinea fortsetter det siste stormfløyet mot japanerne..

Den britiske kongen sendte et julebudsrapport til de allierte folk, hvor han fremhevet de betydelige seirene i den siste tiden. Den 1. og 8. britiske armé nærmest hverandre, og russerne har tilføyd tyskerne hårde slag. I Stillehavet og India er vi sterke. I India har vi 1 million mann. Denne erfaring vi har vunnet de siste 40 månedene, vil også prege det omfattende ansvaret vi har for gjennomreisning, sørskifte etter krigen. Vi legger planer for det sivile liv som skal forme det fremtidige Europa. La oss gå fram i brorskapets end og skape en verden hvor alle kan le sammen i rettferdighet og lykke.

Sommerne i Belgia har vært i streik fra 12. desember.

Angående den nye svensk-tyske handelsavtalen for 1943 har Sverige fått neget store reservasjoner ifor 2. halvår da det først vil se om Tyskland oppfyller sine forpliktelser i 1. halvåret.

Norgesnytt: I Kristiansand er en rittssak under oppsæiling mot gutter i alderen 11-18 år. De er siktet for å ha hjulpet og gjent tyske offiserer og soldater. De får ikke norske forsvarere, og en vinter hårde straffer.

De tyske fangene i Nord-Norge vokser. De internerte tyske soldatene blir i mange tilfeller behandlet verre enn russerne.

Norske skilpakkataljoner er tatt til ned vintersvinger på ski i Rocky Mountains.

Fhv. handelsminister Alfred Madsen er påny arrestert. Han har tidligere sittet arrestert i et halvt år.

Nord-Norges forsvarer, general Fleischer, er død i Ottawa i Canada, 59 år gammel. Han var Norges sverste offiser i Canada. Hans brennende ønske om å få ta del i de kommende operasjoner for Norges frigjøring skulle ikke gå i oppfyllelse, men hans strålende organisasjonskraft og soldatstand vil være med styrkenes i den avgjørende kamp.

Nyhetene lørdag og sjøndag.

De 4 russiske offensiven har hatt ny framgang, ved Donbuen, Stalingrad, Kaukasus og Rsjew. Sørkommunikasjonen fra Moskva lørdag fortalte om nye seire på midtre Don. På 11 dager har russene her tatt 200 km. tilbake. 812 beboede stikk, deriblant flere viktige steder, er tatt. Tallet på tyske fanger er kommet opp i 56.000. Hver dag har tyskerne 3-5000 falne. 350 fly er tatt i uskadd stand. Lørdag ble byttet opp til 1.900 kanoner, 170 tanks, 64.000 geværer, over 7.000 hester og 97 kare med ammunisjon og matvarer. Ødelagt er 107 fly, 133 tanks og 250 kanoner. Et viktig jernbane-knutepunkt, 15 km. nord for Milerovo, ble tatt lørdag, og sjøndag ble Kaptinsskaja, siste stasjon før Milerovo, tatt. Russene har dessuten erobret Topcovska, et viktig jernbaneknutepunkt sør for Milerovo. Russene står nå 40 km. fra elva Donetz. De rykker inn i Ukraina fra 2 steder. Etter å ha slått tyske angrep i Kotelnikovo-området, er russene gått til angrep. Fra 12/12 har tyskerne her tapt 9.000 mann, 300 tanks, 268 fly og 168 kanoner. I selve Stalingrad har russene tatt en stor fabrikk. Den nye russiske offensiven i Kaukasus har hatt ny framgang s.s. for Nalchick. Tyskerne trekker seg tilbake langs Nalchickdalen sør for den eneste veien de kan komme tilbake. Ved Welikyi-Luki og Rsjew fortsetter de russiske troppene å rykke fram.

De russiske offensivene er atskilt, men ikke isolert. De er alle ledd i en stor plan. Offensiven i Kaukasus f.eks. spiller en stor rolle for å holde troppene i sør i sjakk så de ikke kan krykkes andre steder.

Den 8. britiske armé har inntatt Syrte, 260 km. øst for Misurata. Franskutte britiske avdelinger er allerede 100 km. vest for Syrte. Tyske heldinger går ut på at Montgomery opererer 100 km. sør for kystveien for å engå tyskerne, men dette blir ikke tekniskt. Det har vært flyvirksomhet over Syrte, Sicilia er angrepet i Tunisia Tunis og La Galletta. 1 fly savnes. 2 ferge er blitt angrepet av fly på vei til Tunis, og allierte fly har mad hell angrepet aksefly og glidefly på vei til Tunis. Til lands her er det ingen forandringer. Britiske undervannsbater har i Middelhavet senket 2 handelsskip og nøyligens 1 destroyer.

General Giraud er utnevnt til Darlans etterfølger av det franske imperiumråd. I en dagsordre sa Giraud. "Vi har bare en ting som skal ledé oss: hensyn til Frankrike. Vi har bare et mål: seir!" Mannen som dropte Darlan ble skutt lørdag norgje. Han var fransk statsråder, men hadde italiensk mor. Darlan ble begravd lørdag. Til stede var bl.a. generalene Eisenhower og Giraud.

Under et angrep i Stillehavet har allierte fly senket 1 japanske skip, deriblant 1 destroyer. 29 japanske fly ble ødelagt. Østenfor New Britannia er 1 tanklåt torpedert. Allierte fly har fløyet fra Guadalcanar til Rabaul, en rundtur på 1800 km. Fra Burna meldes om alliert virksomhet i luften. Japanerne trekker flyene sine tilbake fra den ene flyplassen etter den annen. Tillandsia er det bare patruljeverksamhet, og japanske notangrep er slatt tilbake.

Eord Greentorpe uttalte sjøndag: "Jeg er glad jeg får anledning til å sende denne julehilsen til Norge. I 3 lange år har Norge stått sammen med oss mot nazi-Tyskland. Den norske her og flåte har sin del av æren for de store ting som er oppnådd. De frie folk vet godt hva de skylder den norske handelsflåten. Nordmennene hjørne har vist minst like stort hot. De nasistiske overgrepene har ikke kunne kue deres åndelige og moralske motstand. Det røde r av da. Deras kamp har ikke vært for jeves. Belønningen kommer. Lengre leve Norge!"